

2006. évi XXVI.

törvény

a földgáz biztonsági készletezéséről

Az Országgyűlés a földgázellátás biztonságának fokozása érdekében a földgáz biztonsági készletezés átlátható és versenysemleges szabályozásának kialakításával a következő törvényt alkotja:

A törvény hatálya

1. § E törvény hatálya kiterjed:

- a) a Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetségre (a továbbiakban: Szövetség),
- b) a Magyar Energia Hivatalra (a továbbiakban: Hivatal),
- c) a földgáz rendszerirányítói, a földgáztárolói, a földgáz egyetemes szolgáltatói, a földgázkereskedői engedélyesekre, valamint a földgáztermelőkre,
- d) a földgáz felhasználókra a földgáz határon keresztül történő beszállítása, illetve a földgáz szervezett piacon történő vásárlása körében, valamint
- e) a földgáz biztonsági készletezésben és az azzal összefüggő tevékenységekben közreműködő szervezetek eljárására.

Értelmező rendelkezések

2. § E törvény alkalmazásában

- a) *biztonsági földgáztároló*: az a földalatti gáztároló, vagy gázkészlet szempontjából annak elkülönített része, amely kizárólag az e törvény szerinti biztonsági földgázkészlet tárolására szolgál;
- b) *lakossági fogyasztó*: az a felhasználó, aki a vásárolt földgázt kizárólag saját háztartása – egy felhasználási helyet képező, lakás céljára használt lakóépület, lakás, üdülő vagy hétvégi ház, továbbá lakossági célra használt garázs – fogyasztása céljára használja és azzal nem folytat jövedelemszerző gazdasági tevékenységet;
- c) *felhasználó*: aki földgázt saját felhasználás céljára vásárol;
- d) *földgáz biztonsági készletezés*: földalatti gáztárolóban végzett nem kereskedelmi célú földgáztárolás;
- e) *Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat (a továbbiakban: ÜKSZ)*: az együttműködő földgázrendszer technikai működésére, valamint a kereskedelmi folyamatra vonatkozó főbb szabályokat tartalmazó, a Hivatal által jóváhagyott szabályzat;
- f) *lekötött kapacitás*: a földgázszállító, a földgáztároló és a földgázelosztó rendszerek értékesíthető kapacitásának az a része, amelyet adott időszakra, az arra jogosultak a vásárolt kapacitásukból kapacitáslekötési szerződéssel lekötnek;
- g) *szabad kapacitás*: a földgázszállítói, a földgáztárolói és a földgázelosztói engedélyes által üzemeltetett rendszerek rendelkezésre álló műszaki kapacitásának a rendszerhasználók által, kapacitáslekötési szerződéssel le nem kötött, a rendszerhasználók részére rendelkezésre álló része;
- h) *rendszerirányító*: az az engedélyes, aki az együttműködő földgázrendszer irányítási és koordinációs feladatainak ellátására a Hivataltól engedélyt kapott;
- i) *földgáztermelő*: az a gazdálkodó szervezet [Polgári Törvénykönyv 685. § c) pont], aki (amely) a Magyar Köztársaság területén földgáz bányászati tevékenységet végez;
- j) *földgáz egyetemes szolgáltató*: az az engedélyes, aki az egyetemes szolgáltatási csomag

kisfelhasználóknak történő értékesítésére a Hivataltól engedélyt kapott;

k) földgázkereskedő: az az engedélyes, aki a földgáz üzletszerű, ellenérték fejében, nem saját felhasználási célra történő vásárlására és értékesítésére a Hivataltól engedélyt kapott;

l) földgáztároló engedélyes: az az engedélyes, aki a földgáztárolására a Hivataltól engedélyt kapott.

A földgáz biztonsági készletezés

3. § (1) A Szövetség köteles az e törvényben meghatározott módon és mértékben földgáz biztonsági készletet létrehozni és fenntartani.

(2) A földgáz biztonsági készletet működésre engedélyezett, műszakilag ellenőrzött, a biztonságtechnikai és környezetvédelmi jogszabályok előírásainak megfelelő, olyan – a Magyar Köztársaság területén lévő – föld alatti tárolótérben kell tárolni, amely alkalmas arra, hogy a készletezett földgáz mennyiségét megőrizze és a felszíni gázelőkészítést követően a szállítóvezetékre való betáplálásra alkalmas minőségben biztosítsa.

(3) Az e törvény hatálya alá tartozó tevékenységeket az élet, az egészség, a környezet és a természet védelmének, a fogyasztóvédelemnek, a műszaki-biztonsági, a kémiai biztonsági, munka-egészségügyi és a minőségbiztosítási előírásokban meghatározott követelményeknek megfelelően kell végezni.

(4) Az e törvény által előírt földgáz biztonsági készlet elsősorban a lakossági fogyasztók biztonságos földgázellátását szolgálja, valamint azon felhasználók ellátását, akik (amelyek) gázfogyasztásukat más energiaforrásból nem tudják pótolni.

4. § (1) A földgáz biztonsági készlet mértéke legalább 600 millió m³ és legfeljebb 1200 millió m³ mobil földgázkészlet azzal, hogy a földgáz biztonsági készletet olyan tárolóban kell elhelyezni, amelynek kitérési kapacitása napi 20 millió m³ és amely ezt a napi kitérési mennyiséget 600 millió m³ földgáz biztonsági készlet tárolása esetén legalább a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 2004/67/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. október 20-i 994/2010/EU európai parlamenti és a tanácsi rendelet (a továbbiakban: 994/2010/EU rendelet) 8. cikk (1) bekezdés c) pontjában meghatározott időtartamon keresztül biztosítani képes.

(2) A biztonsági földgázkészlet mértékét, valamint erre tekintettel a készletértékesítési vagy készletbeszerzési kötelezettség mértékét és feltételeit, a biztonsági földgázkészlet mértékéhez tartozó kötelező minimum betárolási és kitérési kapacitásokat, továbbá az értékesítés módját, a visszapótlásra kötelezettet, a visszapótláshoz tartozó határkeresztező kapacitásokat, a visszapótlás feltételeit és rendjét az energiapolitikáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) rendeletben határozza meg. A Szövetség a készletezési kötelezettségének készlet beszerzéssel – a miniszter által rendeletben meghatározottak szerint – tesz eleget, a miniszter által előírt készlet-mértéket meghaladó készlet esetén a többletet a Szövetség köteles az (5) bekezdés szerinti rendeletben foglalt feltételekkel értékesíteni.

(3) A miniszter a biztonsági földgázkészlet mértékét az (1) bekezdésben meghatározott keretek között – az ellátás-biztonsági kockázatok mérlegelésével, a rendelkezésre álló földgázforrások alapján, valamint a 994/2010/EU rendeletben meghatározott Megelőzési Cselekvési Tervben és a Vészhelyzeti Tervben foglaltakkal összhangban – a Hivatal elnöke javaslatának figyelembevételével határozza meg.

(4) Készletbeszerzési vagy készletértékesítési kötelezettség esetén a Szövetségnek a földgáz betárolását vagy kitérését a miniszter rendeletében meghatározott ütemezéssel és határidővel kell végrehajtania.

(5) Készletértékesítés esetén a miniszter rendeletben állapítja meg az értékesítendő földgáz

mennyiségét, a földgáz-értékesítés módját, a készlet értékét, amely alapján meghatározott árnál alacsonyabb áron a földgáz nem értékesíthető, valamint a kedvezményezettek körét. Készletértékesítés során a miniszter által megállapított készlet értéke legalább az átlagos beszerzési értékkel egyezik meg. A készletértékesítést követően a Szövetség az értékesített földgáz árát a hitelei törlesztésére fordítja.

(6) Amennyiben a Szövetség által betárolt biztonsági készletet tároló földalatti gáztárolóban készletértékesítést követően szabad kapacitások állnak a Szövetség rendelkezésére, ezen szabad kapacitásokat a Szövetség másodlagos kapacitás-kereskedelemben értékesítheti. A szabad kapacitások értékesítésére vonatkozó szabályokat a miniszter rendeletben állapítja meg.

(7) A készletezési kötelezettség csak a Szövetség tulajdonában, résztulajdonában vagy bérleményében lévő föld alatti tárolóban tárolt, illetve föld alatti tárolóteret üzemeltető földgáztárolóval kötött szerződés alapján tároltatott földgázzal teljesíthető.

(8) A földgáz biztonsági készlet a Szövetség tulajdonát képezi. A Szövetség jogosult a földgáz biztonsági készletezés céljára földgázt beszerezni (vásárolni), valamint a (3) bekezdés, illetve az 5. § (1) bekezdés szerinti felhasználás esetén földgázt értékesíteni. A Szövetség földgáz beszerzési, illetve földgáz értékesítési kötelezettsége nem minősül a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény szerint földgáz kereskedelemnek.

A biztonsági készlet felhasználása

5. § (1) A miniszter a földgáz biztonsági készlet felhasználását a földgázellátásról szóló törvény szerint a földgázellátási válsághelyzet esetére létrehozott bizottság kezdeményezésére rendeletben engedélyezi, ha a Kormány a földgázellátásról szóló törvény rendelkezéseinek megfelelően döntött a földgázellátási válsághelyzet fennállásáról.

(2) A miniszter a biztonsági készlet felhasználására vonatkozó rendeletben meghatározza:

- a) a felhasználás engedélyezésének okát és célját,
- b) a felhasználásra engedélyezett földgáz mennyiségét,
- c) a felhasznált készletek visszapótlásának rendjét.

(3) A felhasználásra engedélyezett földgáz árát és az áralkalmazási feltételeket a miniszter rendeletben állapítja meg. Az árát és az áralkalmazási feltételeket úgy kell megállapítani, hogy az megfeleljen

- a) a földgáz biztonsági készlet átlagos értéke vagy
- b) a földgáz egyetemes szolgáltatásához kapcsolódó árszabályozás kereteiről szóló mindenkor hatályos miniszteri rendeletben szereplő, a földgáz aktuális árát meghatározó képlet alapján az adott naptári negyedévben számolt ára közül az eladáskori magasabb értéknek.

(4) A miniszter a biztonsági készletből történő felhasználás engedélyezése esetén haladéktalanul tájékoztatja a Kormányt és az Európai Bizottságot

- a) a felhasználás indokairól,
- b) a felhasznált készletek visszapótlása érdekében tett intézkedésekről,
- c) a készletek előre látható alakulásáról a visszapótlás végrehajtásáig.

Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség

6. § A Szövetség földgáz biztonsági készletezéssel kapcsolatos feladatai a következők:

a) biztosítja a földgáz biztonsági készletképzés feltételeit, a szükségessé váló beruházásban tőkerészesedéssel részt vesz;

b) gondoskodik az előírt készlet fenntartásáról, a miniszter által előírt készlet-mértéket

- meghaladó készlet esetén a többlet értékesítéséről, a szükséges fejlesztések elvégzéséről;
- c) ellenőrzi az e törvényben meghatározott tagsági jogviszonnal kapcsolatos kötelezettségek teljesítését;
 - d) gondoskodik a felhasznált földgáz biztonsági készlet e törvény szerinti visszapótlásáról;
 - e) vezeti a tagsági nyilvántartást;
 - f) meghatározza a tagi hozzájárulás mértékét – a Közgyűlés által – az éves költségvetés keretében az Alapszabályban rögzített szabályok szerint, és jóváhagyásra a miniszter elé terjeszti;
 - g) gondoskodik a tagi hozzájárulás beszedéséről;
 - h) e törvény 10. §-ában foglalt rendelkezések szerint adatszolgáltatást végez.

A földgáz biztonsági készletezéssel kapcsolatos tagsági jogviszony, a tagok jogai és kötelezettségei

7. § (1) E törvény alapján kötelezően a Szövetség tagjává válik:

- a) a Hivatal által kiadott működési engedéllyel rendelkező
 - aa) földgáz egyetemes szolgáltató,
 - ab) felhasználóknak földgázt értékesítő földgázkereskedő;
 - b) felhasználóknak földgázt értékesítő földgáztermelő;
 - c) az a felhasználó, aki földgázt határon keresztül történő beszállítással, illetve földgázt szervezett piacon vásárol.

(2) A szövetségi tagság

- a) az engedéllyel rendelkezők és a földgáztermelők az e törvény hatálybalépésének időpontjában,
- b) a később engedélyt szerzők az engedélyessé válásuk időpontjában,
- c) a felhasználóknak földgázt értékesítő földgáztermelők értékesítő tevékenységük megkezdésekor,
- d) a felhasználók a földgáz határon keresztül történő első beszállításának, illetve a földgáz szervezett piacon történő első vásárlásának időpontjában jön létre.

(3) A szövetségi tagság megszűnik, ha

- a) a tag engedélyét a Hivatal visszavonja,
- b) a földgáztermelő felhasználók részére történő értékesítő tevékenységét megszünteti.

(4) A tagsági jogviszony megszűnik, ha a földgáztermelő felhasználók részére történő értékesítő tevékenységét, illetve más tag a földgázipari tevékenységét, illetve a felhasználó a földgáz határon keresztül történő beszállítói, illetve a földgáz szervezett piacon történő vásárlási tevékenységét legalább egy évig nem gyakorolja.

8. § (1) A tag a földgázipari, illetve földgáztermelői tevékenységével összefüggésben, illetve a felhasználó a földgáz határon keresztül történő beszállítási vagy a földgáz szervezett piacon történő vásárlási tevékenysége után a Szövetség részére tagi hozzájárulást fizet.

(2) Tagi hozzájárulást kell fizetni, ha

- a) a földgáz egyetemes szolgáltató a felhasználóknak földgázt értékesít,
- b) a földgázkereskedő a felhasználóknak földgázt értékesít,
- c) a földgáztermelő a felhasználóknak földgázt értékesít,
- d) a felhasználó földgázt hoz be harmadik országból,
- e) a felhasználó földgázt hoz be az Európai Unió tagállamából,
- f) a felhasználó a szervezett piacon földgázt vásárol.

(3) A tagi hozzájárulás megfizetése a (2) bekezdés a) pontja esetében a földgáz egyetemes

szolgáltatót, *b)* pontja esetében a földgázkereskedőt, *c)* pontja esetében a földgáztermelőt, *d)–f)* pontjai esetében a felhasználót terheli.

(4) A tagi hozzájárulás alapja a (2) bekezdés *a)–c)* pontja esetén az értékesített földgáz hőmennyisége, a (2) bekezdés *d)–f)* pontjai esetén a vásárolt vagy importált földgáz hőmennyisége gigajoule-ban mérve.

(4a) A 4. § (5) bekezdés szerinti készletértékesítés esetén a tagi hozzájárulás mértékének a (4) bekezdés szerint történő megállapítása során az értékesített földgáz ellenértékéként befolyt pénzüsszeget csökkentő tételként kell figyelembe venni.

(5) A tagi hozzájárulás fizetési kötelezettség

a) a (2) bekezdés *a)–c)* és az *e)–f)* pontjai esetében az általános forgalmi adóról szóló törvény szerinti teljesítés időpontjában, az ellenérték, illetve a részkifizetések alapjául szolgáló mennyiségre,

b) a (2) bekezdés *d)* pontja esetében a belföldi forgalom számára történő vámkezeléskor, a belföldi forgalom számára vámkezelt mennyiségre vonatkozik.

(6) Nem kell tagi hozzájárulást fizetni a földgáz biztonsági készletezés céljára vásárolt földgáz után.

(7) A tag a tagi hozzájárulást az egyéb ráfordítások között köteles elszámolni.

9. § (1) A Szövetség tagja minden hó 15-éig köteles a Szövetségnek nyilatkozni arról, hogy a megelőző hónapban mennyi volt az e törvény hatálya alá tartozó, a tagi hozzájárulás fizetése alapjául szolgáló földgáz hőmennyisége. A Szövetség felhívására a tag köteles minden olyan adatot, dokumentációt haladéktalanul benyújtani, amely a tagi hozzájárulás teljesítésének ellenőrzéséhez szükséges.

(2) A havi nyilatkozatban közölt adatok alapján a tag kiszámítja az esedékes tagi hozzájárulás-fizetési kötelezettség összegét, és azt a következő hónap utolsó munkanapjáig köteles a Szövetség pénzforgalmi számlájára átutalni.

10. § A Szövetség a tagok részére igazolást állít ki a Szövetség felé fennálló nyilatkozattételi, valamint tagi hozzájárulás-fizetési kötelezettség teljesítéséről. Erről tájékoztatja a Hivatalt, az állami adóhatóságot és a vámhatóságot.

Záró és átmeneti rendelkezések

11. § (1) Ez a törvény – a (2) és (3) bekezdésben foglaltak kivételével – a kihirdetését követő 2. hónap első napján lép hatályba.

(2) E törvény 4. § (1) bekezdése 2010. január 1. napján lép hatályba.

(3) E törvény 31. §-a a törvény kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

(4) A tagi hozzájárulás fizetésének kezdő időpontja 2007. január 1.

(5) A Szövetség e törvény hatálybalépése napjától haladéktalanul intézkedik a névváltozás bírósági bejelentéséről, valamint a földgáz biztonsági készletezéssel foglalkozó munkaszervezet kialakításáról.

(6) A Szövetség jogállására, szervezetére, gazdálkodására, a követeléseinek behajtására és elszámolására, a felügyeletére, az ellenőrzésre, valamint a tagok jogaira és kötelezettségeire vonatkozóan a Kt. rendelkezéseit az e törvényben foglalt kiegészítéssel kell alkalmazni.

12. § (1) E törvény hatálybalépésétől 2009. december 31-ig a jelenlegi földgáztárolók szabad kapacitása határozza meg a földgáz biztonsági készlet mértékét, amely megfelelő mértékű szabad kapacitás rendelkezésre állása esetén nem lehet kevesebb

a) 2006. október 1. és 2007. szeptember 30. között 150 millió m³-nél,

b) 2007. október 1. és 2009. december 31. között 300 millió m³-nél.

A földgáztárolók szabad kapacitásának földgáz biztonsági készletezésre történő felhasználását a Hivatal elnöke saját hatáskörben engedélyezi, illetve elrendeli. A Hivatal elnöke a tárolói szerződések megkötésére az ÜKSZ által megszabott határidő lejárta után nem tagadhatja meg a hozzáférésre jogosultak által le nem kötött szabad kapacitások biztonsági készletek céljára való feltöltésének engedélyezését.

(2) Ha a földgáz biztonsági készletezési célra rendelkezésre álló szabad kapacitás mértéke a tárgyi évben nem éri el az (1) bekezdésben meghatározott legkisebb mértéket, a földgáz biztonsági készlet kiegészíthető tüzelési célra felhasználható kőolajtermékekkel. A földgáz biztonsági készlethez tartozó kőolajtermékek felhasználása esetén azok árát a miniszter a készlet visszapótlásának várható költségeinél alacsonyabban is meghatározhatja azzal, hogy az ár ebben az esetben sem lehet alacsonyabb, mint a tüzelési célra felhasználható kőolajtermékkel helyettesített földgáz hatásfokkal korrigált hőmennyiségben kifejezett ára. Az e bekezdés szerinti kőolajtermék rendeletben meghatározott ára és a készlet visszapótlásának költségei közötti különbözetet a Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség költségvetésében a bevételek és a ráfordítások különbözetének számításakor figyelembe kell venni.

(3) A hozzáférésre jogosultak az ÜKSZ által megszabott határidőig az előző évben biztonsági készlet céljára lekötött kapacitáshoz is hozzáférhetnek. A bejelentett kapacitás lekötési igény esetén, annak mértékéig – amennyiben a biztonsági készlet más tárolóba nem helyezhető el – a készlet értékesítésre kerülhet. A biztonsági készlet e részét a Szövetség szabadon értékesítheti.

(4) A földgáz tárolói engedélyes köteles a földgáz biztonsági készletezési célra rendelkezésre álló szabad kapacitásra a Szövetséggel szerződést kötni.

(5) Az 5. §-ban foglalt a készlet felhasználására vonatkozó szabályokat a (2) bekezdés szerinti tüzelési célra felhasználható kőolajtermékek vonatkozásában is alkalmazni kell.

13. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza a biztonsági készlet felhasználására, a felhasználásra vonatkozó döntés előkészítésére, az előkészítésben közreműködő szervezetek vagy testületek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó részletes szabályokat.

(2) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy földgázellátási válsághelyzet fennállása esetén az 5. § (1) bekezdés alapján rendeletben engedélyezze a földgáz biztonsági készlet felhasználását, és határozza meg a felhasználás engedélyezésének okát és célját, a felhasználásra engedélyezett földgáz mennyiségét, a felhasznált készletek visszapótlásának rendjét, valamint a felhasználásra engedélyezett földgáz árát és az áralkalmazás feltételeit.

(3) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg a földgáz biztonsági készlet mértékét, a biztonsági földgázkészlet mértékéhez tartozó kötelező minimum betárolási és kitárolási, valamint a visszapótláshoz tartozó határkeresztező kapacitásokat.

(4) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg a készletbeszerzés mértékére és feltételeire, továbbá készletértékesítés esetén az értékesítendő földgáz mennyiségére, az értékesítés módjára, a földgáz értékének és a kedvezményezettek körére, a földgáz visszapótlásra kötelezettekre és a visszapótlás feltételeire, rendjére, valamint a szabad kapacitások értékesítésére vonatkozó szabályokat.

14. § Ez a törvény a Tanács 2004/67/EK, a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről szóló irányelvnek való megfelelést szolgálja.

Módosuló jogszabályok